

PRADINIS

VU 440

MOKSLAS

STUDIJOS

ĮVERTINIMAI

LAISVALAIKIS

COVID-19 krizės valdymas Lietuvoje: ko galime išmokti?

Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas | 2020-12-21

10:01 | Komentarų: 0

Mokslas Srautas VU ekspertai padeda suprasti

2020 m. pavasarį Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) Lietuvą įvardijo kaip ketvirtą efektyviausią COVID-19 pandemijos sukeltą krizę valdančią šalį. Vis dėlto rudenį prasidėjusią antrąją viruso bangą Lietuva pasitiko sąlyginai švelniomis priemonėmis, o metų pabaigoje įsitvirtino tarp didžiausių užsikrėtusiųjų skaičiumi pasižyminčių pasaulio valstybių.

Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto (VU TSPMI) mokslininkai atliko tyrimą, kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti

Siekdami užtikrinti jums teikiamų paslaugų kokybę, Universiteto tinklalapiuose naudojame slapukus. Tęsdami naršymą jūs sutinkate su Vilniaus universiteto slapukų politika. [Daugiau informacijos](#) [SUTINKU](#)

TINKLALAIKIS

ŽURNALAS SPECTRUM

Sovietinė viešojo maitinimo dvasia dar gyva ir šiandieniniuose lietuvių valgymo įpročiuose

VU EKSPERTAI PADEDA SUPRASTI

Kaip COVID-19 pandemija paveikė pasaulines anglies dioksido emisijas ir koncentraciją atmosferoje?

KNYGŲ LENTYNA

bei valdymui ir rekomenduoti, kaip efektyviau reaguoti į tokio pobūdžio krizes ateityje. Tyrimo duomenimis, kompleksiška sveikatos krizė išryškino poreikį stiprinti viešojo sektoriaus atsparumą. „Valdant šią krizę Lietuvoje trūko viešojo valdymo sistemos atsparumo, kuris galėjo padėti greičiau prisitaikyti prie naujos realybės ir geriau absorbuoti antrąją koronaviruso bangą“, – pabrėžia projekto „Lietuvos ir kitų ES šalių narių atsakas į COVID-19 pandemiją: poveikis viešajai politikai ir ekstremalios situacijos valdymas“ vadovas profesorius Vitalis Nakrošis.

Vilniaus universiteto leidyklos naujiena: „Susitikdavome antradieniais. Prisiminimai apie Joną Kubilių“

Kaip į COVID-19 krizę reagavo Lietuva ir kitos ES šalys?

Lygindami Lietuvos ir kitų ES šalių narių atsaką į COVID-19 sukeltą pandemiją, tyrėjai pastebėjo, kad pandemijos pradžioje Lietuva bendrame ES šalių kontekste išsiskyrė ankstyva ir griežta reakcija. Sveikatos apsaugos sistemos atsaką nagrinėjusio doc. Vytauto Kuokščio teigimu, „pirminę reakciją derėtų laikyti tinkama – tai gali būti aiškinama sprendimų priėmimu palyginti depolitizuotoje aplinkoje, remiantis vyraujančia pasauline pandemijos paradigma, medicinos ekspertų rekomendacijomis bei kitų šalių patirtimi“. Tyrėjas pabrėžia, kad laisvesnių priemonių taikymas vasarą buvo grindžiamas objektyviomis priežastimis ir kad sėkmingiau pirmąją bangą suvaldžiusios ES šalys buvo labiau linkusios atlaisvinti ribojimus.

Panaši situacija buvo ir vertinant ekonominės politikos atsaką. Prof. Ramūnas Vilpišauskas tvirtina, kad „ekonominės paramos paketo paskelbimas buvo suderintas su atsaku sveikatos apsaugos srityje (karantino paskelbimu Lietuvoje), planuojamos paramos apimtys vidutiniškos, lyginant su kitomis ES šalimis, o numatytos priemonės, skirtos sveikatos ir visuomenės apsaugos sistemų veiklai, darbo vietų ir gyventojų pajamų išsaugojimui, verslo likvidumui ir ekonomikos skatinimui, gana panašios į kitų ES šalių pradėtas taikyti priemonės“.

Krizė atskleidė sisteminius viešojo sektoriaus gebėjimo trūkumus

Nepaisant santykinai greitai paskelbto ekonomikos skatinimo paketo, paramos panaudojimas buvo sudėtingas ir dėl to lėtas. Tyrėjai nustatė, kad, nepaisant atsako į COVID-19 krizę tinkamumo, su pagrindiniais iššūkiais susidurta pradėjus jį įgyvendinti. Prof. R. Vilpišauskas sako, kad greičiausią rezultatą davė tos ekonominės politikos priemonės, kurioms nanaudoti reikėjo mažiausiai

Siekdami užtikrinti jums teikiamų paslaugų kokybę, Universiteto tinklalapiuose naudojame slapukus. Tęsdami naršymą jūs sutinkate su Vilniaus universiteto slapukų politika. [Daugiau informacijos](#)

SUTINKU

pinigų trūkumas, o gebėjimai juos greitai, skaidriai ir taikliai paskirstyti.“

„Svarbus veiksnys, paaiškinantis įgyvendinimo efektyvumo problemas – nepakankami šalies valdymo gebėjimai“, – sako doc. V. Kuokštis. Jo teigimu, COVID-19 krizė išryškino sisteminės viešojo sektoriaus darbuotojų kompetencijų spragas: su sunkumais susidurta užtikrinant tarpinstitucinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą, išteklių koordinavimą. Svarbios ir skaitmeninės valdysenos problemos – šalys, kurios buvo labiau pažengusios šioje srityje, pandemiją įveikė sėkmingiau.

Tyrėjai pažymi, kad pavasarį, stringant paramos verslui skirstymo procesui, po pirmųjų karantino savaitių buvo reaguojama į su tuo susijusią kritiką, mokomasi iš patirties ir kitų ES šalių praktikos. Tačiau šį procesą riboja tai, kad svarbiausią vaidmenį krizės valdyme atliko ne karjeros valstybės tarnautojai, o politikai ir politinio pasitikėjimo pareigūnai, kurie po Seimo rinkimų pasitraukė į opoziciją. Vieši konfliktai tarp valdančiųjų ir opozicijos, per menkas ekspertų ir kitų visuomenės grupių įtraukimas rodo ir lyderystės trūkumą krizės valdymo metu.

Raktas į sėkmę – atsparumo ir prisitaikymo viešajame sektoriuje stiprinimas

Prof. V. Nakrošis sako, kad pasiruošimas sisteminiams grėsmėms neturi apsiriboti krizių numatymu, jų prevencija ir kontrole. COVID-19 pandemija įrodė, kad krizės yra sunkiai nuspėjamos, todėl svarbu stiprinti viešojo valdymo sistemos ir pavienių institucijų atsparumą.

„Didžiąja dalimi COVID-19 krizės metu priimamų sprendimų buvo siekiama kontroliuoti esamą situaciją ir spręsti tuo metu kylančias problemas, nesiimant sisteminių pokyčių ir neįtvirtinant strateginių principų, kurie ateityje galėtų padėti lengviau įveikti tokio tipo grėsmes. Vis dėlto reikia pripažinti, kad tam tikras prisitaikymas įvyko – transformavosi tarpinstitucinis bendradarbiavimas, susilpnėjo perteklinė hierarchija, formavosi gebėjimai dinamiškai dirbti kartu“, – teigia projekto vadovas.

2021 m. knygynus pasieks Lietuvos mokslo tarybos finansuoto projekto „Lietuvos ir kitų ES šalių narių atsakas į COVID-19 pandemiją: poveikis viešajai politikai ir ekstremalios situacijos valdymas“ pagrindu parengta mokslo studija. Joje COVID-19 krizės

Siekdami užtikrinti jums teikiamų paslaugų kokybę, Universiteto tinklalapiuose naudojame slapukus. Tęsdami naršymą jūs sutinkate su Vilniaus universiteto slapukų politika. [Daugiau informacijos](#)

SUTINKU

legitimumo, politinio konteksto (2020 m. Seimo rinkimų), krizės valdymo struktūros ir kitų veiksmų sąveiką.

Remdamiesi tyrimo metu surinkta medžiaga, tyrėjai pateikia konkrečias rekomendacijas, apimančias platų viešosios politikos ir valdymo siūlymų spektrą, ir pristato detalų optimalaus krizės valdymo modelio aprašą. Kadangi COVID-19 sukeltos krizės metu stigo nešališko ir objektyvaus situacijos vertinimo, ši studija taip pat bus naudinga kaip sisteminis krizės valdymo pamokų apibendrinimas.

Dalinkis:

Tweet

Patinka 0

Save

Žymės:

COVID-19

krizė

pandemija

VU Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas

VU TSPMI

Naujausi straipsniai

Granadoje įvyko pirmasis „Arqus“ vadovybės ir Studentų tarybos susitikimas gyvai
2021-09-13 -
Komentarų: 0

Norinčius savo idėją paversti inovacija MITA kviečia registruotis į „TechHub“ preakceleratorių
2021-09-13 -
Komentarų: 0

VU mokslininkai renginyje dalyvis

Vilniaus universitete lankysis Lenkijos diplomatijos vadovas Z. Rau
2021-09-03 -
Komentarų: 0

VU rektorius prof. Rimvydas Petrauskas kreipiasi į bendruomenę: nespėjusius pasiskiepyti, skatinu nedelsti
2021-07-15 -
Komentarų: 1

VU leidykla pristato naujieną: „Nuo greitų

Siekdami užtikrinti jums teikiamų paslaugų kokybę, Universiteto tinklalapiuose naudojame slapukus. Tęsdami naršymą jūs sutinkate su Vilniaus universiteto slapukų politika. [Daugiau informacijos](#)

SUTINKU